

О.Є. Чатченко, канд. екон. наук, доц. (*ХДУХТ, Харків*)
Д.В. Кулаков, ст. викл. (*ХНУМГ ім. О.М. Бекетова, Харків*)

УПРАВЛІНСЬКІ РІШЕННЯ В ПРОЦЕСІ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ

Процес становлення державності в Україні набув сталого й безповоротного характеру. У зв'язку із цим, усе більша увага приділяється питанням розвитку науки і практики управління суспільними системами й процесами, насамперед розробленню та впровадженню нових ідей і підходів, спрямованих на підвищення ефективності державно-управлінської діяльності. Підтвердженням цього є перехід до стратегічного управління соціально-економічним розвитком країни, посилення роботи з підвищення якості й систематизації правотворчої діяльності, а також увага, що останніми роками приділяється аналізу політики. Проте, в Україні ще приймаються управлінські рішення державного рівня, яким бракує необхідної системності та обґрунтованості, що найбільш суттєво виявляється при розробці політики та в законотворчості. Сьогодні основна причина цього – в елементах політичної нестабільності у країні. Але й не тільки у них. Причина цього у відсутності достатніх ресурсів, недосконалості системи управління, невідповідності частини управлінських кадрів, слабкому використанні досягнень сучасної науки управління.

Водночас проблема вдосконалення підготовки й прийняття управлінських рішень залишається однією з найактуальніших. Головними її особливостями є численність і неоднорідність управлінських циклів, ситуацій, суб'єктів та об'єктів управління, різноманітних зв'язків між ними, здебільшого неможливість однозначного визначення критеріїв їх ефективності, а також динаміка змін зазначених факторів у процесах розвитку.

В умовах становлення демократичного суспільства та переходу до ринкової економіки питання підвищення якості та ефективності рішень, які приймаються і реалізуються, а також оперативність їх вирішення набувають особливої актуальності. В державному управлінні, управлінське рішення розглядається як процес вироблення та реалізації раціонального варіанту проблеми чи завдання та як фіксований правовий акт (нормативний чи індивідуальний). Ці стадії управлінських рішень взаємопов'язані і однаковою мірою важливі як для теорії, так і практики державного управління. Тому, зміст даного дослідження розкриває процедуру прийняття управлінського рішення.

До основних ознак управлінських рішень можна віднести такі: рішення передбачає наявність можливих варіантів дій та вибору одного з них відповідно до існуючих обставин, інтересів і потреб; вибір прийняття варіанта дій є результатом свідомої, розумово-психологічної діяльності керівника; необхідність та головний зміст рішення визначається метою спільної діяльності, управлінське рішення володіє активізуючою та організуючою силою; в основі управлінського рішення лежить організаційна діяльність людей.

У системі державного управління управлінські рішення виконують цілий ряд функцій, а саме: спрямовуючу, тобто вказують цілі та завдання функціонування системи управління; забезпечувальну, тобто визначають шляхи і способи, сили і засоби, які гарантують виконання даного рішення і дозволяють функціонувати системі управління у накресленому напрямі і заданому режимі; координаційну – встановлюють порядок узгодження діяльності системостворюваних структурних елементів (службовці, підрозділи, організації тощо) при виконанні даного рішення і визначають нормативно-правовий режим цієї діяльності. Завданням управлінської діяльності є координація індивідуальних і колективних цілей, підпорядкування індивідуальної праці інтересам спільної діяльності та ін.

Складність завдань державного управління вимагає застосування системного підходу до підготовки і реалізації управлінських рішень, який передбачає:

- розгляд керованого об'єкта як системи;
- віднесення проблеми, що розглядається, до компетенції окремого рівня управління, який виступає складовою загальної системи управління;
- локалізацію ситуації в межах системи, що розглядається;
- типізацію процесу прийняття рішень (з окресленням у ньому загального для вирішення завдань у рамках досліджуваної системи).

Державно-управлінські рішення є результатом дієвості державного управління, які реалізуються за ланцюгом: «державна – державна влада – державне управління – державні-управлінські відносини – державно-управлінських рішення – державно-управлінські дії – суспільство». Саме такий прядок створює можливість оцінити стан розвитку держави шляхом визначення державно-управлінських рішень щодо накопичення та використання відповідних знань, досвіду, моніторингу, застосування інформаційно-пошукових систем та інформаційних технологій. Це у сукупності дає змогу отримати прогностичні моделі оцінки у різних сферах управління та визначити їх ефективність.